

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

22. aprill 2015*

Põllumajandus — Ühine turukorraldus — Puu- ja köögiviljasektor ning töödeldud puu- ja köögivilja sektor — Abi tootjarühmadele — Liidu rahalise toetuse piiramine — Õiguskindlus — Õiguspärane ootus — Põhjendamiskohustus — Lojalne koostöö

Kohtuasjas T-290/12,

Poola Vabariik, esindajad: B. Majczyna ja M. Szpunar, hiljem B. Majczyna ja K. Strás,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: N. Donnelly, B. Schima ja D. Milanowska, hiljem D. Milanowska ja B. Schima,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 4. aprill 2012. aasta rakendusmääruse (EL) nr 302/2012, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga (ELT L 99, lk 21), artikli 1 punktid 2–4, 6, 12 ja 13, artikli 2 lõiked 1–3 koostoimes artikliga 3, ning I ja II lisa,

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: esimees D. Gratsias, kohtunikud M. Kancheva ja C. Wetter (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik J. Weychert

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. septembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: poola.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Komisjoni 4. aprilli 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 302/2012, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga (ELT L 99, lk 21), jõustus 5. aprillil 2012. Rakendusmäärusega nr 302/2012, millega muudetakse komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga (ELT L 157, lk 1), soovitakse piirata Euroopa Liidu rahalist toetust abi maksmisel puu- ja köögiviljasektori tootjarühmadele (edaspidi „tootjarühmad”).
- 2 Rakendusmäärus nr 302/2012 näeb ette rakendusmäärusesse nr 543/2011 lisade Va ja Vb lisamise ning asjaomase määruse artiklitesse 36–39, 44, 47, 92, 95, 97, 98 ja 112 muudatuste tegemise.
- 3 Tootjarühmad on 1. mail 2004 või pärast seda kuupäeva liiduga ühinenud liikmesriikides liidu äärepoolseimate piirkondade või Egeuse mere väikesaarte puu- ja köögiviljatootjate initsiatiivil moodustatud subjektid. Nad on olemuselt üleminekuagaegsed ning moodustatud selleks, et täita hiljemalt viieaastase perioodi lõpuks kriteeriume, mis võimaldavad saada tunnustatud kui tootjaorganisatsioonid.
- 4 Tootjarühmade moodustamise võimalus on ette nähtud nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 299, lk 1), muudetud redaktsiooni artiklis 125e.
- 5 Tootjaorganisatsioonid on puu- ja köögiviljasektori põhilised osalejad. Tootjaorganisatsiooni seisundi omandamiseks peab asjaomane subjekt täitma ühise turukorralduse ühtse määruse artiklites 122, 125a ja 125c määratletud kriteeriume, muu seas ühendama miinimumarvu liikmeid ja turustama toodangut, mis vastab miinimummahule. Tunnustatud tootjaorganisatsioonid on rakenduskavade raames rahalise toetuse saamiseks abikõlblikud.
- 6 Ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõige 1 sätestab, et ülemineku perioodil võivad liikmesriigid anda tootjarühmadele kaht liiki rahalist abi, esiteks abi nende moodustamise soodustamiseks ja haldustegevuse hõlbustamiseks, ning teiseks abi selleks, et katta osa tunnustuse saamiseks vajalikest ja sellisena tunnustuskavas kirjeldatud investeeringutest.
- 7 Kõigepealt maksab liikmesriik tootjarühmadele abi. Seejärel hüvitab liit osa makstud toetusest.
- 8 Rakendusmäärusega nr 302/2012 tehtud muudatused puudutavad liidu hüvitatavat toetust. Ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõige 2 sätestab, et sama artikli lõikes 1 osutatud abi hüvitab liit vastavalt komisjoni poolt vastu võetavatele selliste meetmete rahastamise eeskirjadele, sealhulgas abi künniseid, ülemmäärasid ja liidupoolse rahastamise määra käsitlevatele eeskirjadele. Abi andmine tootjarühmadele sõltub tegelikult suurel määral liikmesriikidest. Ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõike 1 kohaselt „võivad liikmesriigid anda [tootjarühmadele] abi”. Rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artiklis 36 on jäetud liikmesriikidele kaalutusõigus sätestada miinimumkriteeriumid, millele subjekt peab vastama, et ta saaks esitada tunnustuskava, tunnustuskavade sisu ja rakendamist käsitlevad eeskirjad, tunnustuskavade heakskiidu, järelevalve ja täitmise halduskorra ning kavasse tehtud muudatused, ilma et oleks vaja pädeva asutuse nõusolekut. Liikmesriigid otsustavad siseriiklikus põllumajanduspoliitikas ka tootjarühmade rahastamise meetmete suuruse üle. Tootjarühmade suhtes kohaldatakse tootjaorganisatsioonidega võrreldes soodsamaid eeskirju seetõttu, et võimaldada puuvilja- ja köögiviljasektori tootjatel, kes ei ole

veel võimelised tootjaorganisatsioonide suhtes ette nähtud kriteeriume täitma, turul formaalselt organiseeruda. Rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni põhjenduse 29 kohaselt tuleks selliste stabiilsete tootjaorganisatsioonide asutamise soodustamiseks, kes on võimelised püsivalt kaasa aitama puu- ja köögiviljasektori eesmärkide saavutamisele, anda eeltunnustus ainult neile tootjarühmadele, kes tõendavad, et nad suudavad kindlaksmääratud tähtaja jooksul täita kõik tunnustamisnõuded.

- 9 Algselt ette nähtud summade märkimisväärne ületamine ja liikmesriikides läbi viidud järelevalvekontrollide käigus tuvastatud teatavad tootjarühmade rahastamist puudutavate liidu õigusnormide kohaldamisel toime pandud rikkumised on sundinud komisjoni võtma vastu rakendusmääruse nr 302/2012.
- 10 Enne 5. aprilli 2012, mil rakendusmäärus nr 302/2012 jõustus, ei olnud kindlaks määratud tootjarühmadele makstava abi liidupoolse rahastamise aastast piirmäära ega ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõike 1 punktis b sätestatud investeerimisabi liidu toetuse piiri.
- 11 Mis aga puutub tootjaorganisatsioonidesse, siis oli liidu finantsabi piirmäär 4,1% turustatud toodangu väärtusest. Tootjarühmad võisid finantseerida ka investeringuid, mis olid tootjaorganisatsioonide puhul abikõlbmatud.
- 12 Rakendusmääruse nr 302/2012 jõustumisele eelnes töö põllumajandusturgude ühise korralduse komitees (edaspidi „korralduskomitee”). Rakendusmäärusele nr 543/2011 lisatud liidu rahastamise eeskirjade muutmise esimene eelnõu esitati korralduskomiteele septembris 2011. Komisjoni eelnõus tehti muu seas ettepanek piirata ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõike 1 punktis b sätestatud investeringute finantsabi, koostada abikõlbmatute investeringute loetelu ja seada rakendamisel olevate tunnustuskavade muutmise võimalusele ülempiiriks 25% algselt heakskiidetud summast. Esimest eelnõu arutati korralduskomitee 20. septembri ning 4. ja 19. oktoobri 2011. aasta koosolekul. Korralduskomitee 19. oktoobri 2011. aasta koosolekul pandi muutmiseelnõu hääletusele. Kuna korralduskomitee ei olnud valmis oma arvamust sellel nõupidamisel esitama, otsustas komisjon selle vastuvõtmise peatada.
- 13 Seejärel esitas komisjon rakendusmääruse nr 543/2011 muutmise teise eelnõu, mida arutati korralduskomitee 27. ja 29. märtsi ning 3. aprilli 2012. aasta koosolekul, kusjuures viimasel neist eelnõu üle ka hääletati. Eelnõuga soovis komisjon sisuliselt muuta ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõike 1 punktis b sätestatud finantsabi piirmäärasid, säilitada abikõlbmatute investeringute loetelu ja alandada rakendatavate tunnustuskavade muutmise võimaluse ülempiiri 5%-le algselt heakskiidetud summast. Ta nägi ette ka ühise turukorralduse ühtse määruse artiklis 103a ette nähtud abi liidu rahastamise suhtes ülempiiri määramise summas 10 miljonit eurot kalendriaasta kohta. Korralduskomitee ei olnud taas valmis oma arvamust selle eelnõu kohta esitama.
- 14 Komisjon võttis 4. aprillil 2012 rakendusmääruse nr 302/2012 vastu.

Menetlus ja poolte nõuded

- 15 Poola Vabariik esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 29. juunil 2012.
- 16 Kostja vastus saabus Üldkohtu kantseleisse 14. septembril 2012.
- 17 Repliik saabus Üldkohtu kantseleisse 6. novembril 2012.
- 18 Vasturepliik saabus Üldkohtu kantseleisse 18. jaanuaril 2013.

- 19 Pärast algselt määratud ettekandja-kohtuniku lahkumist määrati käesolev kohtuasi teisele ettekandja-kohtunikule.
- 20 Üldkohtu liikmete osalise asendamise tõttu määrati ettekandja-kohtunik kaheksanda koja koosseisu, kellele käesolev kohtuasi seega määrati.
- 21 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus avada suulise menetluse ning Üldkohtu kodukorra artiklis 64 sätestatud menetluse korraldamise meetmete raames esitas ta pooltele kirjalikud küsimused. Pooled vastasid ettenähtud tähtaja jooksul.
- 22 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 17. septembri 2014. aasta kohtuistungil.
- 23 Poola Vabariik palub Üldkohtul:
- tühistada rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punktid 2–4, 6, 12 ja 13, artikli 2 lõiked 1–3 koostoimes artikliga 3, ning I ja II lisa (edaspidi „vaidlustatud sätted”);
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 24 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagiavaldus rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja Poola Vabariigilt.

Õiguslik käsitlus

- 25 Poola Vabariik on esitanud hagi põhjenduseks neli väidet: rikutud on esiteks õiguskindluse põhimõtet ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, teiseks proportsionaalsuse põhimõtet, kolmandaks ELTL artiklit 296, kuna vaidlustatud sätted ei ole piisavalt põhjendatud, ning neljandaks lojaalse koostöö põhimõtet ja solidaarsuse põhimõtet.
- 26 Enne muude väidete uurimist tuleb uurida kolmandat väidet, et on rikutud põhjendamiskohustust.
- Kolmas väide, et on rikutud ELTL artiklit 296, kuna vaidlustatud sätteid ei ole piisavalt põhjendatud*
- 27 Poola Vabariik väidab, et komisjon ei ole piisavalt põhjendanud tootjarühmadele makstava liidu rahalise toetuse piiramist ega ole seega täitnud ELTL artiklis 296 ette nähtud põhjendamiskohustust.
- 28 Poola Vabariik leiab, et komisjon peaks vaidlustatud sätteid põhjendama, kuna need avaldavad puu- ja köögiviljatootjatele väga negatiivset mõju ning kätkevad ebatavalisi ja pretsedendituid muudatusi, mida on rakendatud rutakalt.
- 29 Poola Vabariigi arvates on komisjon väljakujunenud kohtupraktika põhjal pealegi kohustatud tooma välja faktilised asjaolud, mis tootjarühmadele makstava liidu rahalise toetuse piiramist õigustavad, ning selliste piirangute sätestamise eesmärgid.
- 30 Poola Vabariik rõhutab, et komisjon ei ole kõnealuste piirangute sätestamise eesmärke ühemõtteliselt välja toonud.
- 31 Komisjon vaidleb Poola Vabariigi argumentidele vastu.

- 32 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ELTL artikliga 296 nõutav põhjendus vastama asjassepuutuva õigusakti olemusele ning sellest peab selgelt ja üheselt nähtuma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli (vt kohtuotsus, 24.11.2005, Itaalia vs. komisjon, C-138/03, C-324/03 ja C-431/03, EKL, EU:C:2005:714, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Seda nõuet hinnates tuleb lähtuda konkreetse juhtumi asjaoludest, eelkõige akti sisust, toodud põhjenduste laadist ning selgituste saamise huvist, mis võib olla adressaatidel või teistel aktist otseselt ja isiklikult puudutatud isikutel. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks osutatud kõigile asjassepuutuvatele faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 nõuetele, tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjassepuutuvaid õigusnorme (vt eespool punktis 32 viidatud kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, EU:C:2005:714, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika). Nii on see eelkõige juhtudel, kui liikmesriigid on vaidlustatud õigusakti väljatöötamisega lähedalt seotud ja seega kursis akti vastuvõtmise aluseks olevate põhjustega (vt kohtuotsused, 22.11.2001, Madalmaad vs. nõukogu, C-301/97, EKL, EU:C:2001:621, punkt 188, ja 26.6.2012, Poola vs. komisjon, C-335/09 P, EKL, EU:C:2012:385, punkt 153 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Mis puutub määrusesse, siis piisab, kui põhjendustes on osutatud ühelt poolt üldisele olukorrale, mis tingis akti vastuvõtmise, ja teiselt poolt sellega taotletavatele üldistele eesmärkidele (kohtuotsused, 3.7.1985, Abrias jt vs. komisjon, 3/83, EKL, EU:C:1985:283, punkt 30, ja 10.3.2005, Hispaania vs. nõukogu, C-342/03, EKL, EU:C:2005:151, punkt 55).
- 35 Lisaks, kui üldkohaldatavast õigusaktist nähtub institutsiooni taotletava eesmärgi põhisisu, oleks liigne nõuda, et erinevad tehnilised valikud oleks eraldi põhjendatud (vt kohtuotsus, 7.9.2006, Hispaania vs. nõukogu, C-310/04, EKL, EU:C:2006:521, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 36 Käesoleval juhul tuleb nentida, et tootjarühmadele makstava liidu rahalise toetuse muutmise eesmärgid on esitatud rakendusmääruse nr 302/2012 põhjendustes 5 ja 6. Neis põhjendustes on märgitud, et piirmäärad on kehtestatud „eelarvedistsipliini eesmärgil” ning „rahaliste vahendite eraldamise jätkusuutlikuks ja tõhusaks optimeerimiseks”.
- 37 Peale selle nähtub rakendusmääruse nr 302/2012 põhjendusest 2, et rahastamissüsteemi muudatused on viidud sisse selleks, et takistada ühise turukorralduse ühtse määruse eesmärkidega vastuolus olevate olukordade tekkimist, kus muu hulgas on subjektid kunstlikult tekitanud liidu toetuse saamiseks vajalikud tingimused, et saada tootjate üleminekuga ühest tootjarühmast teise liidu toetust viiest aastast pikema perioodi jooksul ning saada seda abi ka siis, kui nad vastavad tootjaorganisatsiooni tunnustamise kriteeriumidele.
- 38 Rakendusmääruse nr 302/2012 põhjenduses 17 on viidatud tootjate õiguspärastele ootustele ning märgitud muu hulgas, et muudatusi ei kohaldata selliste tunnustuskavade suhtes, mis on heaks kiidetud enne kõnealuse määruse jõustumist ning millega seoses on asjaomased subjektid võtnud juba rahalisi kohustusi või sõlminud seoses asjaomaste investeeringutega kolmandate isikutega õiguslikult siduvaid kokkuleppeid.
- 39 Mis puutub rakendusmääruse nr 302/2012 jõustumisse, siis nähtub määruse põhjendusest 19, et määrus jõustub selle avaldamise päeval, et „kontrollida liidu kulutusi”.
- 40 Peale selle tuleb nentida, et vaidlustatud sätete vastuvõtmise kontekst on võimaldanud Poola Vabariigil nende põhjuseid mõista. Viimane osales korralduskomitee koosolekul, kus arutati muudatusettepanekuid. Samuti tunnistas ta kohtuistungil, et puu- ja köögiviljatootjate esindajaid teavitati olulisest arutlusel olevatest muudatustest.

- 41 Nii tuleb nentida, et arvestades eespool punktides 32–35 osutatud kohtupraktikat, on vaidlustatud sätete põhjendus piisav, kuna see võimaldab Poola Vabariigil ja ettevõtjatel mõista võetud meetme põhjuseid ja Üldkohtul teostada kontrolli.
- 42 Seetõttu tuleb kolmas väide, et on rikutud ELTL artiklit 296, kuna vaidlustatud sätteid ei ole piisavalt põhjendatud, põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

Esimene väide, et on rikutud õiguskindluse põhimõtet ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

- 43 Poola Vabariik väidab, et vaidlustatud sätted kehtestati sellisel viisil, et puu- ja köögiviljatootjatel oli võimatu asjaomaseid muudatusi ette näha ning kohandada oma tegevust selle muutusega. Ta leiab, et isegi kui nende rahalise olukorra muutmine oli võimalik, võisid tootjad eeldada, et muudatused viiakse sisse sellises tempos ja sellisel viisil, mis võimaldavad olukorraga kohaneda mõistlike tähtaegade jooksul.
- 44 Poola Vabariik rõhutab, et puu- ja köögiviljatootjad peavad tegema organisatsioonilisi ja rahalisi pingutusi juba enne tunnustuskava esitamist. Tema sõnul on neile pingutustele vastukaaluks liidu ja ka liikmesriikide tasandi ametiasutuste rahaline kohustus toetada tootjate tegevust, kuna selle mehhanismi eesmärk on puu- ja köögiviljaturgu paremini struktureerida.
- 45 Nii oli puu- ja köögiviljatootjatel alust eeldada, et tootjarühmade rahastamise reegleid ei muudeta „mängu käigus”, ning seda, et otsust, mis õhutas neid tegema tootjarühma asutamiseks pingutusi, ei tunnistata kehtetuks vahetult enne või pärast tunnustuskava heakskiitmist.
- 46 Rakendusmääruse nr 302/2012 üleminekusätted on Poola Vabariigi sõnul liiga „kitsad”, kuna need sätted on määruse artikli 2 lõike 1 kohaselt kohaldatavad üksnes tunnustuskavade suhtes, mis on heaks kiidetud enne vastava määruse jõustumist. See kehtib ka üleminekueeskirjade kohta, mille kohaselt liidu rahastamise piirmäärad ei ole kohaldatavad tunnustuskavade suhtes, mis on heaks kiidetud enne rakendusmääruse nr 302/2012 jõustumist ning millega seoses on asjaomased tootjarühmad juba endale võtnud rahalisi kohustusi või sõlminud seoses asjaomaste investeringutega kolmandate isikutega õiguslikult siduvaid kokkuleppeid.
- 47 Poola Vabariik väidab ka, et nende tootjarühmade puhul, kelle tunnustuskavad on enne rakendusmääruse nr 302/2012 jõustumist heaks kiidetud ning millega seoses on nad juba endale võtnud juriidilisi või rahalisi kohustusi, kujutab tunnustuskava rakendamise jooksul kulude suurendamise võimaluse ärakaotamine endast õiguskindluse põhimõtte rikkumist.
- 48 Poola Vabariik arvab lõpuks, et komisjon oleks pidanud nägema vaidlustatud sätete vastuvõtmise ja nende jõustumise vahel ette pikema ajavahemiku, et võimaldada tootjarühmadel kohanduda rakendusmäärusesse nr 543/2011 sisse viidud muudatustega.
- 49 Komisjon vaidleb Poola Vabariigi argumentidele vastu.
- 50 Õiguskindluse põhimõtte nõuab, et õiguslik regulatsioon oleks selge ja täpne ning selle mõju ettenähtav eelkõige juhtudel, kui see võib üksikisikutele ja ettevõtjatele kaasa tuua soovimatuid tagajärgi (vt selle kohta kohtuotsused, 7.6.2005, VEMW jt, C-17/03, EKL, EU:C:2005:362, punkt 80, ja 16.2.2012, Costa ja Cifone, C-72/10 ja C-77/10, EKL, EU:C:2012:80, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Käesoleval juhul tuleb nentida, et komisjon ei ole õiguskindluse põhimõtet rikkunud. Rakendusmääruse nr 302/2012 sätetes on nähtud huvitatud õigussubjektide õigused ja kohustused ette selgesti ja täpselt, võimaldades viimastel üheselt teada oma õigusi ja kohustusi, ning seda alates määruse jõustumisest. Tootjarühmade õigused ja kohustused on määratletud rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punkti 3 alapunktis c (mis puudutab rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artikli 38 lõiget 5),

mis sätestab otsesõnu, et kui jaotuskoefitsiendid on kehtestatud, peab liikmesriigi pädev asutus andma tootjarühmadele võimaluse oma tunnustuskava muuta või seda tühistada. Samuti näeb rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punkt 4 (mis puudutab rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artikli 39 lõike 2 kolmandat lõiku) ette, et liikmesriigi pädev asutus võib lubada tootjarühmadel suurendada tunnustuskavas sätestatud kulude kogusummat maksimaalselt 5% ulatuses algselt heaks kiidetud summast või vähendada seda maksimaalse protsendimäära võrra.

- 52 Sama kehtib rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 2 lõigetes 1–3 esitatud üleminekusätete kohta, mis reguleerivad tootjarühmade õigusi seoses toetussummat puudutavate uute eeskirjade kohaldamisega. Ka need üleminekusätted vastavad ettenähtavuse nõudele, kuna need võimaldavad asjaomastel puu- ja köögiviljatootjatel teada rahastamiseeskirju, mis on tulevikus nende suhtes kohaldatavad sõltuvalt sellest, kui kaugel on nende tunnustuskavas ette nähtud investeringutega jõutud.
- 53 Seetõttu tuleb õiguskindluse põhimõtte rikkumist puudutavad argumendid tagasi lükata.
- 54 Mis siinkohal puutub õiguspärase ootuse kaitse põhimõttesse, siis tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et õigus tugineda sellele põhimõttele laieneb igale õigussubjektile, kelles ühenduse institutsioon on tekitanud põhjendatud ootusi (kohtuotsus, 11.3.1987, Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products vs. komisjon, 265/85, EKL, EU:C:1987:121, punkt 44). Siiski ei saa keegi selle põhimõtte rikkumisele tugineda, kui haldusorgan ei ole talle konkreetseid tagatisi andnud (kohtuotsused, 24.11.2005, Saksamaa vs. komisjon, C-506/03, EU:C:2005:715, ja 18.1.2000, MehibasDordtselaan vs. komisjon, T-290/97, EKL, EU:T:2000:8, punkt 59).
- 55 Kohtupraktikast nähtub ka, et kui ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja oleks tema huve mõjutada võiva liidu õigusnormi vastuvõtmist võinud ette näha, ei saa ta sellele põhimõttele tugineda, kui kõnealune meede on juba vastu võetud (vt selle kohta eelkõige kohtuotsus, 15.7.2004, Di Lenardo ja Dilexport, C-37/02 ja C-38/02, EKL, EU:C:2004:443, punkt 70; eespool punktis 35 viidatud kohtuotsus, 7.9.2006, Hispaania vs. nõukogu, EU:C:2006:521, punkt 81, ja kohtuotsus, 10.9.2009, Plantanol, C-201/08, EKL, EU:C:2009:539, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 56 Ettevõtjatel ei saa olla õiguspärast ootust kehtiva olukorra säilimise suhtes, kuna liidu institutsioonid võivad oma kaalutusõigust teostades seda olukorda muuta, eriti sellises valdkonnas nagu ühine turukorraldus, mille eesmärk on pidev kohanemine majandusliku olukorra muutustega (vt kohtuotsused, 15.2.1996, Duff jt, C-63/93, EKL, EU:C:1996:51, punkt 20; 15.4.1997, Irish Farmers Association jt, C-22/94, EKL, EU:C:1997:187, punkt 25, ja eespool punktis 33 viidatud kohtuotsus Poola vs. komisjon, EU:C:2012:385, punkt 180 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 57 See kehtib ka ühineva liikmesriigi puhul (vt eespool punktis 33 viidatud kohtuotsus Poola vs. komisjon, EU:C:2012:385, punkt 181).
- 58 Käesoleval juhul ei ole Poola Vabariik tõendanud ega väitnud, et komisjon on talle konkreetseid tagatisi andnud. Mis puutub argumenti, et konkreetset tagatist anti ettevõtjatele, mis tekitas neis teatava õiguspärase ootuse, siis tuleb märkida järgmist.
- 59 Õigussubjektide osas, kelle tunnustuskava ei olnud enne vaidlustatud sätete jõustumist heaks kiidetud, tuleb kõigepealt rõhutada, et ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõikega 2 koostoimes artikli 103h esimese lõigu punktiga a komisjonile omistatud pädevus annab talle õiguse näha ette abi künniste ja piirmäärade sätestamist ning liidupoolset rahastamise määra käsitlevad eeskirjad. Arvestades komisjoni seda kaalutusõigust ning asjaolu, et kõnealused õigussubjektid tegutsevad ühise turukorralduse valdkonnas, ei saa neil tekkida õiguspärast ootust vaidlustatud sätete jõustumisele eelnenud sätete kehtima jäämise suhtes.

- 60 Peale selle ei nähtu toimikust, et liidu institutsioonid on andnud konkreetseid tagatise asjaomastele õigussubjektidele. Rakendusmääruse nr 543/2011 artikkel 38 ei garanteerinud, et tunnustuskavad kiidetakse nende esitamise korral heaks, veel vähem tekitas nende esitamine liidule rahalisi kohustusi. Selle artikli lõige 3 sätestas, et liikmesriik võib pärast määruse artiklis 111 osutatud vastavuskontrolle tunnustuskava heaks kiita, taotlema kavasid muudatuste tegemist või lükata kava tagasi.
- 61 Asjaomaste õigussubjektide juba enne tunnustuskava esitamist tehtud organisatsioonilised ja rahalised pingutused ei tulene seega konkreetsetest tagatistest, mis võisid viimastes tekitada ootusi, vaid üksnes lootusest, et nende tunnustuskava esitamise korral kiidetakse need heaks. Nad tegid nimetatud pingutusi, olgugi et teadsid, et on võimalik, et Poola ametiasutused lükkavad tunnustuskava tagasi või nõuavad kavasid muudatuste tegemist.
- 62 Peale selle nähtub Poola põllumajandus- ja maaelu arengu ministri 14. märtsi 2012. aasta kirjalik komisjonile, mida Poola Vabariik kohtuistungil kinnitas, et puu- ja köögiviljatootjad olid rakendusmääruse nr 543/2011 muutmise eelnõust 2011. aasta sügisest alates teadlikud ning kui need rakendusmääruse nr 543/2011 ettepannud muudatustest teavitati, asusid nad kiiruga oma tunnustuskavadele 2011. aasta kahe viimase kuu jooksul heakskiitu andma.
- 63 Seega tuleb nentida, et asjaomased õigussubjektid teadsid või oleksid pidanud hiljemalt 2011. aasta sügisest teadma, et oli ette näha rakendusmääruse nr 543/2011 rahastamiseskirjade muutmist. Samas jätkasid nad tunnustuskavade esitamist heakskiidu saamiseks, lootes, et need kiidetakse heaks enne kehtivate eeskirjade muutmist.
- 64 Seda järeldust ei sea kahtluse alla asjaolu, mida aga väidab Poola Vabariik, et puu- ja köögiviljatootjatele ei olnud korralduskomitee koosolekul esitatud komisjoni õigusaktide eelnõud kättesaadavad, kuna need aktid on komitee kodukorra artikli 13 lõike 3 kohaselt konfidentsiaalsed.
- 65 Õiguspärase ootuse olemasolu välistamiseks piisab tõdemusest, et juhul, kui ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja oleks tema huve mõjutada võiva meetme vastuvõtmist võinud ette näha, ei saa ta sellele põhimõttele enam tugineda, kui kõnealune meede on juba vastu võetud. Käesoleval juhul ei ole seega vajalik, et puu- ja köögiviljatootjatele oleks olnud teada vaidlustatud sätete täpne sisu, et sedastada, et neile oli rakendusmääruse nr 543/2011 ettepannud muudatused piisavalt teada, et välistada selles osas nende õiguspärane ootus.
- 66 Puu- ja köögiviljatootjad ei saanud eeldada ka seda, et nende suhtes oleks vaidlustatud sätete vastuvõtmise ja jõustumise vahel nähtud ette pikem tähtaeg. Tuleb meenutada, nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 40 ja 62 märgitud, et asjaomased õigussubjektid ning Poola Vabariik teadsid või oleksid käesoleva asja asjaolusid arvestades pidanud teadma, et peatselt toimub finantseerimissüsteemi muutmise.
- 67 Seetõttu ei ole rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet nende õigussubjektide suhtes, kelle tunnustuskavasid ei kiidetud enne vaidlustatud sätete jõustumist heaks.
- 68 Mis aga puutub tootjarühmadesse, kelle tunnustuskava oli kiidetud enne vaidlustatud sätete jõustumist heaks, siis tuleb märkida ühelt poolt, et nad oleksid ettevaatliku ja mõistliku ettevõtjana võinud näha ette, et rakendusmäärusesse nr 543/2011 tehakse muudatused, ning teiselt poolt, et komisjon oli nende õiguspärase ootuse kaitse rakendusmääruse nr 302/2012 artiklis 2 esitatud üleminekusätetega piisavalt taganud, ilma et vaidlustatud sätete vastuvõtmise ja nende jõustumise vahel oleks vaja olnud näha ette pikemat tähtaega. Pealegi võimaldas see sobival viisil kaitsta nii tootjarühmade huve kui ka liidu rahalisi huve.
- 69 Nende tootjarühmade võimaliku õiguspärase ootuse kaitset, kelle tunnustuskava oli heaks kiidetud, kuid kes ei olnud enne vaidlustatud sätete jõustumist võtnud endale juriidilisi või rahalisi kohustusi, oli komisjon võtnud arvesse, reguleerides seda rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 lõikes 3 (mis

vastab rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artikli 38 lõikele 5). Nimetatud artikkel sätestab, et tootjarühmad võivad pärast seda, kui nad on saanud vastavalt rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artikli 47 lõike 4 teisele lõigule kehtestatud liidu toetuse jaotuskoefitsiendid teada, oma tunnustuskava muuta või tühistada. Peale selle on rakendusmääruse nr 302/2012 üleminekusätetes võetud arvesse ka nende tootjarühmade olukorda, kelle tunnustuskava oli heaks kiidetud, kuid kes ei olnud enne 5. aprilli 2012 võtnud endale juriidilisi või rahalisi kohustusi. Sellega seoses tuleb märkida, et sellises olukorras olevatel tootjarühmadel on rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 2 lõike 3 punkti c alusel õigus nende moodustamise soodustamise ja haldustegevuse hõlbustamise täielikule abile. Pealegi hüvitab rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 2 lõike 3 punkti d kohaselt liit tühistamise puhul tootjarühma poolt pärast tunnustuskava algset heakskiitmist seoses asutamise ja haldustoimingutega kantud kulud sellise summa ulatuses, mis ei ületa 3% abist, millele tootjarühmal oleks olnud õigus ühise turukorralduse ühtse määruse artikli 103a lõike 1 punkti a kohaselt nende tunnustuskava rakendamise korral.

- 70 Lõpuks, mis puutub tootjarühmadesse, kelle tunnustuskava oli kiidetud heaks ning kes olid seoses selle kavaga võtnud enne vaidlustatud sätete jõustumist endale juriidilisi või rahalisi kohustusi, siis tuleb märkida, et komisjon ei rikkunud rakendusmäärust nr 302/2012 vastu võttes nende õiguspärast ootust, kuna neil on võimalik teha oma tunnustuskavas ette nähtud investeeringuid varasemate rahastamiseeskirjade alusel, mis on sätestatud rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 2 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a. Pealegi ei kujuta tunnustuskava rakendamise jooksul kulude suurenemisele 5% piirmäära seadmine endast nende tootjarühmade õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist, kuna kulude suurenemist tunnustuskava rakendamise jooksul ei saa käsitada täpse tagatisena, mille komisjon on neile andnud. Rakendusmääruse nr 543/2011 artikli 39 lõike 2 sõnastusest nähtub, et sellist muudatust saab taotleda liikmesriikide kindlaks määratud tingimustel. Seega on tegemist üksnes võimalusega tunnustuskava selle rakendamise jooksul muuta, mitte täpse tagatisega, mille komisjon on neile andnud.
- 71 Eeltoodut arvestades tuleb esimene väide põhjendamatusse tõttu tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, et rikutud on proportsionaalsuse põhimõtet

- 72 Poola Vabariik väidab, et komisjon ei ole kontrollinud, ega ta ei riku vaidlustatud sätteid vastu võttes proportsionaalsuse põhimõtet. Selle kontrollimata jätmine iseenesest kujutab endast proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist.
- 73 Poola Vabariik ei vaidle vastu asjaolule, et ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas on liidu institutsioonide vastuvõetud õigusaktide kohtulik kontroll piiratud. See piirang puudutab eelkõige seadusandlikke akte, mis nõuavad keeruliste poliitiliste valikute tegemist, mille puhul komisjon peab leidma tasakaalu ühise põllumajanduspoliitika erinevate eesmärkide vahel, mis on tihti omavahel vastuolus. Kohtuliku kontrolli piirang ei puuduta aga komisjoni akte, mis ei kätke selliseid poliitilisi valikuid ning kus ta üksnes täpsustab teatava kava või poliitika praktilist rakendamist ja haldamist. Seetõttu ei saa aktidega, millega tõsiselt rikutakse liidu õiguse aluspõhimõtteid, eelkõige proportsionaalsuse põhimõtet, kohtulikust kontrollist kõrvale hoida.
- 74 Poola Vabariik nendib, et üks suurimaid piiranguid on rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punkti 6 (mis vastab rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artikli 47 lõikele 4) sätestatud piirmäära – 10 miljonit eurot aastas tootjarühmadele kogu liidus – kehtestamine. Ta väidab, et niivõrd piiratud investeerimisabil on puu- ja köögiviljasektori korralduses tootjate vajadusi ja nende võetud kohustusi arvestades üksnes sümbolne väärtus.
- 75 Liidu rahastamise piiramine viib sellise instrumendi ärakaotamiseni, mis ohustas tootjaid koostööle, et asutada tootjarühmasid, arvestades puu- ja köögiviljaturu olukorda Poolas ning muude uute liikmesriikide territooriumil.

- 76 Samuti väidab Poola Vabariik, et rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punktis 6 kehtestatud investeerimisabi piirmäärad suuruses vastavalt 70%–50% ja 20% asjaomaste tootjarühmade müüdava toodangu väärtusest tunnustuskava realiseerimise kolmanda, neljanda ja viienda aasta kohta avaldavad puu- ja köögiviljatootjatele pärssivat mõju.
- 77 Mis puutub sätetesse, milles nähakse ette teatavatele investeeringutele abi andmise välistamine (rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punktid 2 ja 12 ja I lisa), siis on Poola Vabariik samuti arvamisel, et need sätted rikuvad proportsionaalsuse põhimõtet, kuna need ei aita finants- ja õiguskindluse eesmärkide saavutamisele kaasa. Ta ei vaidlusta asjaolu, et komisjonil on väljaarvatavate investeeringute loetelu koostamise pädevus, kuid väidab, et komisjon peab eelnevalt kontrollima, kas need väljaarvamised on proportsionaalsuse põhimõttega „kooskõlas”, seda enam, et investeeringute rahastamise küsimus kuulub iga liikmesriigi pädevusse. Nimetatud lisas ette nähtud väljaarvamised ei võimalda võtta arvesse üksikute tootjarühmade erijuhtumeid, kes kavatsevad oma tunnustuskava kohaselt selliseid investeeringuid teha.
- 78 Poola Vabariik väidab, et kahju, mida tootjarühmad vaidlustatud sätete jõustumisega kannavad, on „võimalikust kasust, eelkõige eelarvesäästu näol oluliselt suurem”.
- 79 Komisjon vaidleb Poola Vabariigi argumentidele vastu.
- 80 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte, et liidu õigusnormiga rakendatavad meetmed oleksid taotletava eesmärgi saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (kohtuotsused, 6.12.2005, ABNA jt., C-453/03, C-11/04, C-12/04 ja C-194/04, EKL, EU:C:2005:741, punkt 68; 7.7.2009, S.P.C.M. jt., C-558/07, EKL, EU:C:2009:430, punkt 41, ja 8.6.2010, Vodafone jt., C-58/08, EKL, EU:C:2010:321, punkt 51).
- 81 Ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas võib nõukogu anda komisjonile laia tegutsemisõiguse, kuna vaid komisjon suudab jälgida pidevalt ja tähelepanelikult põllumajandusturgude arengut ja reageerida olukorrale vastava kiirusega. Selle pädevuse piire tuleb hinnata eelkõige kooskõlas asjaomase turu korralduse üldisemate aluseesmärkidega (vt kohtuotsus, 27.11.1997, Somalfruit ja Camar, C-369/95, EKL, EU:C:1997:562, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 82 Samuti on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt liidu õigusloojal ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas lai kaalutusõigus, mis vastab talle ELTL artiklitega 40 ja 43 antud poliitilisele vastutusele, ja selle valdkonna meetme õiguspärasust saab mõjutada vaid see, kui kõnealune meede on pädeva institutsiooni taotletud eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt ebasobiv (vt kohtuotsus, 12.7.2012, Association Kokopelli, C-59/11, EKL, EU:C:2012:447, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 83 Nimetatud kohtupraktikat arvestades tuleb tagasi lükata Poola Vabariigi argument, mille kohaselt Üldkohtu kontroll vaidlustatud sätete proportsionaalsuse suhtes ei tohiks olla piiratud. Komisjon pidi vaidlustatud sätteid vastu võttes leidma tasakaalu ühise turukorralduse ühtse määruse eesmärkide, nimelt puu- ja köögiviljatootjate organiseerumise protsessi ja liidu eelarvedistsipliini vahel. Need meetmed ei ole seega üksnes teatava kava või poliitika rakendusmeetmed, nagu väidab Poola Vabariik.
- 84 Seega tuleb uurida, kas vaidlustatud sätted on seatud eesmärkide saavutamiseks ilmselgelt sobimatud.
- 85 Vaidlustatud sätete eesmärgid on komisjoni sõnul eelkõige eelarvedistsipliin, nimelt vajadus liidu kuludid vahetult kontrollida ja neid taotletavate eesmärkide saavutamiseks optimeerida.
- 86 Nagu komisjon märgib, ilma et Poola Vabariik oleks sellele vastu vaielnud, on komisjoni algselt ette nähtud kuludid tegelikkuses suurel määral ületatud. 2007. aastal oli komisjon näinud ette, et liidu kulutused liidu tootjarühmadele aastatel 2008–2013 on 30 miljonit eurot aastal 2008, 40 miljonit eurot aastal 2009, 40 miljonit eurot aastal 2010, 40 miljonit eurot aastal 2011, 40 miljonit eurot aastal 2012

ja 30 miljonit eurot aastal 2013. Toimikust nähtub aga, et aastatel 2009–2011 jäid sel eesmärgil tehtud liidu kulutused kokku vahemikku 82 miljonist eurost aastal 2009 (millest umbes 40,9 miljonit eurot Poola tootjarühmadele) kuni 195 miljoni euronni aastal 2011 (millest umbes 174 miljonit eurot Poola tootjarühmadele).

- 87 Pealegi ei ole vaieldud vastu asjaolule, et tootjarühmade rahastamise soodsaid tingimusi arvestades kalduvad viimased vähem taotlema tootjaorganisatsioonina tunnustamist.
- 88 Selle olukorra leevendamiseks nägi komisjon vaidlustatud sätetega ette tootjarühmade liidupoelse rahastamise piirmäärad ning arvas välja teatavate rakendusmääruse nr 302/2012 I lisa (rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni uus Va lisa) nimetatud investeeringute toetamise, mis vastab tootjaorganisatsioonide osas juba kohaldatavatele väljaarvamistele, mis on rakendusmääruse nr 543/2011 artikli 60 lõikes 1 nimetatud rakenduskavade abikõlblmatute tegevuste ja kulude loetelus esitatud.
- 89 Peale selle nägi komisjon rakendusmääruse nr 302/2012 artikli 1 punki 3 alapunktis b ette eeskirjad, mis võimaldavad täpsemini kontrollida tunnustuskavade rakendamise kestust ja selliste subjektide esitatud tunnustuskavade tagasilükkamist, kes juba vastavad tootjaorganisatsioonide tunnustamise suhtes kohaldatavatele kriteeriumidele.
- 90 Mõistagi ei ole välistatud, et liidu rahastamise vähendamine võib avaldada mõju tootjarühmade soovile organiseeruda. Samas on abi tootjarühmadele jätkuvalt alles, kuid seda reguleerivad uued eeskirjad. Abi tootjarühmadele erineb endist viisi tootjaorganisatsioonide rahastamisest, kuivõrd viimased ei saa asutamisabi. Tunnustuskava heakskiitmine võimaldab tootjarühmadel alati saada liidu rahalist abi, isegi kui nad ei täida tootjaorganisatsiooni staatuse saamiseks nõutavaid tingimusi. Tootjarühmade organiseerumise protsessi ei ole seega peatatud, nagu väidab Poola Vabariik.
- 91 Mis puutub vaidlustatud sätete jõustumise temposse, siis ei ole komisjon läinud ilmselgelt kaugemale, kui on seatud eesmärkide saavutamiseks vajalik. Ta soovib liidu kulusid vahetult kontrollida, võttes samas arvesse nende tootjarühmade olukorda, kelle tunnustuskava oli heaks kiidetud. Õigussubjektide osas, kelle tunnustuskava ei olnud enne vaidlustatud sätete jõustumist heaks kiidetud, tuleb nentida, nagu eespool punktides 59–66 märgitud, et neil õiguspärane ootus puudus ning liidu institutsioonid ei olnud nende suhtes täpseid tagatisi andnud. Seega ei olnud vaja näha ette vaidlustatud sätete vastuvõtmise ja nende jõustumise vahel pikemat tähtaega või üleminekusätteid. Peale selle oli komisjon, nagu juba nenditud, kohustatud tegutsema kiiresti tulenevalt asjaolust, et tunnustuskavade heakskiitmiste arv oli 2011. aasta kahe viimase kuu jooksul oluliselt kasvanud.
- 92 Eespool nimetatut arvestades tuleb nentida, et vaidlustatud sätted ei ole taotletavaid eesmärke silmas pidades ilmselgelt sobimatud.
- 93 Seega tuleb teine väide, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Neljas väide, et on rikutud solidaarsuse põhimõtet ja lojaalse koostöö põhimõtet

- 94 Poola Vabariigi sõnul on rikutud lojaalse koostöö põhimõtet, kuna ei ole järgitud komisjoni 15. juuni 2007. aasta dokumendis „Komisjoniga kooskõlastatud eesistujariigi kompromiss” (edaspidi „2007. aasta kompromiss”) tehtud avaldust. Selle avaldusega võttis komisjon selgesti kohustuse säilitada seni jõus olnud rahastamise taset. Vaidlustatud sätted vähendavad radikaalselt rahastamistaset ning rikuvad seda kompromissi, mis sõlmiti reformi eelnimetatud väljatöötamise ajal.

- 95 Lojalse koostöö põhimõtet komisjoni ja liikmesriikide vaheliste suhete raames on vaidlustatud sätete väljatöötamise viisi tõttu Poola Vabariigi sõnul samuti rikutud. Arvestades lühikest tähtaega peamise muudatuse – mis seisneb liidu rahastamisele 10 miljoni euro suuruse piirmäära kehtestamises – esmakordse väljapakkumise ja rakendusmääruse nr 302/2012 vastuvõtmise vahel, tegutses komisjon üllatuslikult, pannes liikmesriigid „fakti” ette, nende arvamust küsimata.
- 96 Lisaks leiab Poola Vabariik, et vaidlustatud sätted rikuvad solidaarsuse põhimõtet, kuna komisjon vähendas eelarvekulutusi neile subjektidele puu- ja köögiviljasektoris, kelle organiseerituse tase on kõige madalam. Nii tunnevad puu- ja köögiviljatootjad, kes edaspidi kavatsevad organiseeruda, kõnealuste muudatuste tagajärgi kõige tugevamini. Seevastu ei puuduta rahastamise piiramine neid, kes tegutsevad juba tootjaorganisatsioonidena, see tähendab nende piirkondade tootjaid, kus puu- ja köögiviljasektor on suurel määral organiseerunud. Nii süvendavad vaidlustatud sätted puu- ja köögiviljaturu arengut puudutavas osas erinevusi liikmesriikide vahel, selle asemel et aidata kaasa nende vähendamisele.
- 97 Komisjon vaidleb Poola Vabariigi argumentidele vastu.
- 98 ELL artikli 4 lõige 3 sätestab:
- „Kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega abistavad liit ja liikmesriigid täielikus vastastikus austuses üksteist aluslepingutest tulenevate ülesannete täitmisel.”
- 99 Kõigepealt tuleb nentida, et ühise turukorralduse ühtse määruse artiklid 4, 103h ja 127 annavad komisjonile rakendusvolitused ning määruse artikli 195 lõiked 1 ja 2 sätestavad, et komisjoni abistab korralduskomitee. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, lk 13), artikli 13 lõike 1 punkt b sätestab, et komisjoni rakendusvolituste kasutamise korral kohaldatakse selle määruse artiklis 5 osutatud kontrollimenetlust. Korralduskomitee tööd reguleerib tema töökord.
- 100 Määruses nr 182/2011 ette nähtud menetluste ja korralduskomitee töökorra kohaselt peavad liikmesriigid kontrollima rakendusaktide vastuvõtmist komisjoni poolt ning nad võivad komisjoni akti eelnõu kohta oma seisukohta avaldada. Seega tuleb uurida, kas komisjon on rakendusmääruse nr 302/2012 vastuvõtmisel järginud selle määruse vastuvõtmise korda reguleerivaid eeskirju ning kas vastava menetluse raames on ta järginud lojaalse koostöö põhimõtet.
- 101 Meenutuseks: komisjon esitas kõigepealt liidupoolset rahastamist puudutavate eeskirjade muutmise eelnõu. Seejärel esitas ta 19. oktoobril 2011 korralduskomiteele hääletamiseks rakendusmääruse nr 543/2011 muutmise eelnõu. Korralduskomitee ei esitanud sel korral arvamust. Pärast seda esitas komisjon 27. märtsil 2012 liikmesriikidele muutmiseelnõu uuesti ning see pandi korralduskomitees hääletusele 3. aprillil 2012. Taas kord ei esitanud viimane selle kohta arvamust.
- 102 Kuivõrd korralduskomitee ei esitanud 3. aprillil 2012 toimunud hääletusel arvamust, võttis komisjon rakendusmääruse nr 302/2012 4. aprillil 2012 vastu.
- 103 Eeltoodut arvestades tuleb märkida, et komisjon võttis rakendusmääruse nr 302/2012 vastu kooskõlas kehtivate menetlusnormidega ning miski ei viita sellele, et ta oleks määruse vastuvõtmise menetluse käigus lojaalse koostöö põhimõtet rikkunud. Poola Vabariik ei vaidlusta pealegi asjaolu, et rakendusmäärus nr 302/2012 võeti vastu kooskõlas menetlusnormidega.
- 104 Mis puutub liidu rahastamise piirmäära väidetavalt põhjendamata määramisse summas 10 miljonit eurot, siis vastab tõele, et piirmäära seadmise ettepanek esitati 27. märtsil 2012 ehk veidi aega enne korralduskomitee 3. aprilli 2012. aasta hääletust rakendusmääruse nr 302/2012 üle.

Liidupoolse rahastamise eeskirjade muutmise eelnõu üle oli Poola ja muude liikmesriikide ametiasutustega aga nõu peetud ja neid arutatud alates 2011. aasta septembrikuust ning muudatuste eelnõu vastuvõtmine oli edasi lükatud kuni korralduskomitee 19. oktoobri 2011 hääletuse toimumiseni. Seega ei ole üllatav, et komisjon otsustas muudatuste teise eelnõu pärast 3. aprillil 2012 toimunud hääletust vastu võtta, kui ta pealegi oli selle eelnõu vastuvõtmine kiireloomulisust korralduskomitee 29. märtsi 2012. aasta koosolekul rõhutanud. Lisaks näeb määruse nr 182/2011 artikli 5 lõige 4 ette, et kui korralduskomitee arvamust ei esita, võib komisjon rakendusakti eelnõu vastu võtta. Selle vastuvõtmise suhtes ei ole nähtud ette ooteaega. Samuti nähtub muudatuste eelnõudest, et komisjon nägi ette rakendusmääruse nr 543/2011 ettepanud muudatuste kiire jõustumise pärast seda, kui need on vastu võetud. Muudatuste esimeses eelnõus oli muudatuste jõustumiseks nähtud ette seitsmes päev pärast nende avaldamist Euroopa Liidu Teatajas ning muudatuste teise eelnõu kohaselt pidid muudatused jõustuma päeval, mil need avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas. Poola Vabariik, kes oli neist normidest teadlik ja osalenud korralduskomitee töös, ei saa seega tulemuslikult väita, et komisjon tegutses üllatuslikult, pannes liikmesriigid „fakti” ette, nende arvamust küsimata.

- 105 Sellest tuleneb, et komisjon järgis rakendusmääruse nr 302/2012 vastuvõtmisel lojaalse koostöö põhimõtet.
- 106 Peale selle tuleb märkida, et 2007. aasta kompromissi punktis 29 tehtud avaldus puudutab komisjoni 3. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1943/2003, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 2200/96 rakenduseeskirjad, mis käsitlevad eeltunnustatud tootjarühmadele toetuse andmist (EÜT L 286, lk 5; ELT eriväljaanne 40/467), artiklis 8 kindlaks määratud kaasrahastamise määra, ning rakendusmäärusega nr 302/2012 neid määrasid ei muudeta. Kõnealused määrad jäid rakendusmääruse nr 543/2011 muudetud redaktsiooni artiklis 47 tegelikult muutmata.
- 107 Mis puutub solidaarsuse põhimõttesse, siis vaidlustatud sätted tõesti puudutavad organiseerumata puuja köögiviljatootjaid. Siiski tuleb nentida, et liidupoolse rahastamise kõnealune piiramine ei takista puuja köögiviljaturu organiseerumist vastavalt ühise turukorralduse ühtse määruse poliitilistele suunistele ja eesmärkidele. Vaidlustatud sätted ei muuda tegelikult tootjaorganisatsioonide rahastamise eeskirju ning nendega soovitakse jätkuvalt, nagu eespool punktis 90 märgitud, stimuleerida tootjarühmade formeerumist, hoolimata neile selleks eraldatavale toetusele piirangu kehtestamisest.
- 108 Eespool esitatud põhjendusi arvestades tuleb neljas väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata ja jätta seega hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 109 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud Poola Vabariigi kahjuks, tuleb komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista Poola Vabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**
2. **Jätta Poola Vabariigi kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. aprillil 2015 Luxembourgis.

Allkirjad